

COP19: droga ku zielonej przyszłości

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE:

1. COP (Conference of the Parties) – to najwyższy organ konwencji UNFCCC (ang. *United Nations Framework Convention on Climate Change* – Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu), która została podpisana 9.05.1992 r. w Rio de Janeiro. Obrady COP odbywają się raz w roku, a ich przedmiotem jest przede wszystkim analiza postępów we wdrażaniu postanowień Konwencji. Głównym celem istnienia COP jest ochrona klimatu i doprowadzenie do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych.
2. COP19 – 19. Sesja Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu, która odbyła się w dniach 11-22 listopada 2013 w Warszawie. Zapoczątkowała ona Polską Prezydencję – do COP20 w 2014 funkcję Prezydenta COP pełnić będzie Marcin Korolec, Pełnomocnikowi Rządu ds. Polityki Klimatycznej.

Główne cele Polskiej Prezydencji¹ COP19:

- Ustalenie harmonogramu globalnych skoordynowanych negocjacji nowego (po Protokole z Kioto obowiązującym do 2020 roku) porozumienia w sprawie ochrony klimatu, które ma zostać podpisane na COP21 we Francji.
- Uskutecznienie wdrażania poprzednich decyzji COP (Cancun – COP16, Durban – COP17 oraz Doha – COP18), dotyczących między innymi redukcji emisji z wylesienia i degradacji lasów (REDD), możliwości stosowania zróżnicowanych form współpracy pomiędzy państwami i podmiotami gospodarczymi w zakresie wsparcia projektów ograniczania emisji oraz ustanowienia ram instytucjonalnych, np. międzynarodowego mechanizmu ws. strat i szkód (Loss and Damage). Celem tych działań są nie tylko kwestie klimatyczne, ale również odbudowanie zaufania społecznego do COP.
- Zapoczątkowanie dialogu i zaangażowania na linii miasta – biznes – politycy – reprezentanci społeczeństwa obywatelskiego **ukierunkowanego na komunikację o zmianach klimatu i możliwościach wspólnego działania.**

¹ Źródło: <http://www.cop19.gov.pl/>

COP19 w liczbach:

- **100 mln złotych** – koszt organizacji COP
- **12 tysięcy** – liczba uczestników
- **194** – liczba reprezentowanych państw
- **250** – liczba wydarzeń towarzyszących

Najważniejsze sukcesy COP19:

- Ustalenie **harmonogramu globalnych negocjacji**, które mają się zakończyć dojściem do porozumienia klimatycznego w Paryżu. Wstępna wersja nowej umowy ma być gotowa na przyszłoroczny szczyt COP20 w Peru, a państwa powinny przedstawić propozycje swoich celów w zakresie ograniczania emisji do marca 2015 roku.
- **Podjęcie decyzji o finansowaniu założonego w 2009 roku Zielonego Funduszu Klimatycznego**, który ma na celu nadzorowanie wydatków na walkę ze zmianami klimatu. Podjęto decyzję, że corocznie kraje rozwinięte mają przeznaczać na Fundusz minimum 10 mld dolarów ze środków publicznych i prywatnych.

- Utworzono **Warszawski Międzynarodowy Mechanizm Strat i Szkód „Loss and Damage”** – czyli mechanizm, który będzie obejmował finansowanie dostosowywania się do zmian klimatu oraz radzenia sobie z nieprzewidywalnymi ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi. Zebrano również deklarację wpłat 100 milionów dolarów na Fundusz Adaptacyjny, z którego mają zostać sfinansowane działania adaptacyjne do już zachodzących zmian klimatu w najbardziej zagrożonych państwach świata.
- **Mechanizm REDD** – ustanowiono mechanizm REED, który ma służyć finansowaniu ochrony lasów tropikalnych i przeciwdziałaniu deforestacji. Kraje, które zrezygnują z wycinki lasów, będą otrzymywać wsparcie finansowe z ONZ.
- **Dialog z miastami i biznesem** – W trakcie COP odbyło się po raz pierwszy w historii negocjacji klimatycznych ONZ spotkanie z przedstawicielami biznesu – **Business Day**, którego gospodarzem był **WBCSD²** (*World Business Council for Sustainable Development*) – wiódąca, światowa organizacja zajmująca się wspieraniem zrównoważonego rozwoju, na czele której stoją szefowie/prezesi największych firm świata.

Kontrowersje wokół COP19:

- **Międzynarodowy Szczyt Węgla i Klimatu** – spotkanie odbywające się równoległe z COP19, zorganizowane przez Światowy Związek Węglowy (World Coal Association), pod patronatem Ministerstwa Gospodarki, dla zagranicznego lobby przemysłu węglowego. Organizacja szczytu podczas trwania COP wywołała reakcję organizacji pozarządowych. Odbyły się m.in.:
 - **akcja Greenpeace**, którego przedstawiciele wspięli się na Ministerstwo Gospodarki z transparentem „Kto rządzi Polską? Przemysł węglowy czy obywatele?”³

² <http://www.wbcd.org/home.aspx>

³ <http://www.greenpeace.org/poland/pl/wydarzenia/polska/Greenpeace-wspi-si-na-Ministerstwo-Gospodarki-w-protecie-przeciwko-Szczytowi-Wgloemu/>

Przegląd wybranych wydarzeń towarzyszących COP19:

WYDARZENIE	ORGANIZATOR/STRONA WWW
Pokaz filmów wraz z debatami „Klimat na zmiany”	Akademia PLANETE+ DOC, Urząd m. st. Warszawy oraz Against Gravity: http://akademia.planetedocff.pl/festiwal-klimat-na-zmiany/
Warszawski Marsz dla Klimatu i Sprawiedliwości Społecznej	Fundacja Strefa Zieleni: http://marszdlaklimatu.blogspot.com/
Wystawa „Zielony klimat”	Miasto Stołeczne Warszawa: http://infrastruktura.um.warszawa.pl/zielony-klimat/
Seminarium „Be the Movement”	Connect4 climate: http://www.connect4climate.org/
Konferencja II European Emission Trading Summit	CBE Polska: http://cbepolska.pl/ii-european-emission-trading-summit.html
EU ETS – Nowe regulacje i strategie rynkowe w świetle zmian klimatu i perspektyw handlu emisjami	CBE Polska: http://cbepolska.pl/ii-european-emission-trading-summit.html
Konferencja: Czy Polska może żyć bez węgla?	Instytut na rzecz Ekorozwoju oraz Regionalne Centrum Ekologiczne: http://www.koalicjaklimatyczna.org/lang/pl/page/aktualnosci/id/2/archiwum/true/stronicowanie/1/view/czy_polska_moze_zyc_bez_wegla_/
Konferencja: Energia obywatelska dla dobrego klimatu	europjska grupa parlamentarna Zieloni: http://www.koalicjaklimatyczna.org/lang/pl/page/aktualnosci/id/2/archiwum/true/stronicowanie/2/view/energia_obywatelska_dla_dobrego_klimatu_/
XVIII Konferencja Energetyczna EuroPOWER	Mm conferences: http://konferencjauropower.pl/

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE.

- **demonstracja „Zdrowie czy Węgiel?”**, której uczestnicy przekonywali o szkodliwości węgla jako źródła energii
- **Sponsorzy COP19** – kontrowersję wzbudził również dobór sponsorów konferencji, aby nim zostać nie trzeba było prowadzić żadnych działań w ramach ochrony klimatu (i tak sponsorami zostały takie firmy jak: Arcelor Mittal, BMW czy PGE, przyczyniające się w dużej mierze do emisji CO₂)
- **Zdymisjonowanie Prezydenta COP** Marcina Korolca ze stanowiska Ministra Środowiska w trakcie trwania konferencji, co zostało uznane za skandal dyplomatyczny zarówno przez uczestników COP, jak i prasę krajową oraz międzynarodową.
- **Brak decyzyjności podczas COP19, który doprowadził do akcji „WALK OUT”** – czyli opuszczenia obrad Szczytu

przez organizacje pozarządowe (21 listopada), zniechęcone postawą państw rozwiniętych wycofujących się ze swoich zobowiązań redukcyjnych oraz postawą Polskiej Prezydencji, która skupia się na realizacji własnych celów i wspiera organizację Szczytu Węglowego.

Wszystko to zostało zauważone i skrytykowane przez prasę międzynarodową⁴ oraz polskie⁵ i międzynarodowe⁶ organizacje pozarządowe.

⁴ http://www.nytimes.com/2013/11/01/business/energy-environment/poland-wedded-to-coal-spurns-europe-on-clean-energy.html?pagewanted=1&_r=2&hp&

⁵ <http://www.koalicjaklimatyczna.org/>

⁶ http://wwf.panda.org/what_we_do/footprint/climate_carbon_energy/cop19/

I care

Mottem COP19 było hasło „I care”, które miało za zadanie pokazać, że zmiany klimatu dotyczą każdego człowieka, a przeciwdziałanie tym zmianom zależy od osobistego zaangażowania ludzi, a nie tylko międzynarodowych instytucji politycznych czy firm.

Co można zrobić by powstrzymać/ ograniczyć zmiany klimatu? Z perspektywy jednostki można dążyć do zmniejszenia zużycia energii zarówno w domu, jak i w pracy, poprzez wybór urządzeń elektrooszczędnych (oznaczonych symbolami A, A+ albo A++), wyłączenie światła w pomieszczeniach, niepozostawianie urządzeń w trybie czuwania. Oszczędzanie wody, papieru, korzystanie z transportu publicznego, wybór produktów lokalnych, które nie przebyły kilkusetkilometrowej drogi do sklepów – to tylko niektóre działania, które mogą przyczynić się do ograniczenia emisji CO₂ i ochrony środowiska naturalnego.

OBSZARY PRIORYTETOWE	GŁÓWNE CELE DO OSIĄGNIĘCIA DO 2020 ROKU
1. Zmiany klimatu	Ograniczenie globalnego ocieplenia do 2 stopni Celsjusza poprzez stworzenie stabilnego systemu energetycznego, gospodarczego, rolnego, leśnego w celu zmniejszenia emisji dwutlenku węgla.
2. Ekosystemy	Zmniejszenie postępującej degradacji ekosystemów i zanikania bioróżnorodności.
3. Szkodliwe substancje	Ograniczenie (a docelowo zaprzestanie) uwalniania chemicznych substancji mających negatywny wpływ na środowisko i ludzi.
4. Woda	Upowszechnienie dostępu do wody pitnej oraz wszelkich działań związanych z właściwym wykorzystywaniem wody (od higieny, odpowiednich warunków sanitarnych po oszczędzanie i redukcję zużycia wody).
5. Podstawowe potrzeby i prawa człowieka	Ochrona praw człowieka i zaspokojenie podstawowych potrzeb ludzi (kwestie żywienia, dostępu do wody, energii, dachu nad głową, opieki medycznej, edukacji, pracy).
6. Umiejętności i zatrudnienie	Przyspieszenie postępu w kierunku pełnego i efektywnego zatrudniania oraz godnej pracy dla wszystkich (w tym kobiet i młodych ludzi), poprzez stworzenie nowych miejsc pracy, poprawę warunków pracy oraz promocję edukacji ukierunkowanej na zdobywanie konkretnych umiejętności.
7. Dobrobyt i zrównoważone życie	Umożliwienie ludziom cieszenia się lepszą jakością życia poprzez wprowadzanie w życie elementów zrównoważonej konsumpcji.
8. Wykorzystanie naturalnych wartości odżywczych	Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów w produkcji żywności, paszy, włókien i biopaliw w celu zapewnienia dostępu do żywności, podniesienia dochodów rolników, a tym samym polepszenia warunków życia na terenach wiejskich.
9. 4F: Food, Feed, Fiber and Biofuel (żywność, pasze, włókna i biopaliwa)	

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE AGATA GRUSZECKA-TIEŚLUK: [HTTP://ODPOWIEDZIALNYBIZNES.PL/PL/BAZA-WIEDZY/PUBLIKACJE/ARTYKULY.HTML?ID=7353](http://odpowiedzialnybiznes.pl/pl/baza-wiedzy/publikacje/artykuly.html?id=7353)

Propozycja biznesu: Action 2020

„Action 2020” – prowadzona przez WBCSD wraz z firmami członkowskimi oraz we współpracy ze Stockholm Resilience Centre i World Resources Institute **platforma działania** – nawiązuje bezpośrednio do dokumentu „Vision 2050: The new agenda for business”. To opublikowany w 2009 roku raport będący optymistycznym scenariuszem pokazującym jak może wyglądać przyszłość, jeśli firmy na całym świecie wezmą odpowiedzialność za zrównoważony rozwój naszej planety. Według tej wizji, w roku 2050 społeczeństwo żyje w sposób zrównoważony, w poszanowaniu bioróżnorodności, nie szkodząc klimatowi i ekosystemowi.

Aby te pięknie brzmiące słowa przełożyć na konkretne działania, powstał program „Action 2020”, w ramach którego zidentyfikowanych zostało 9 kluczowych obszarów oraz celów do osiągnięcia do roku 2020. Uzupelnione one zostały o kluczowe rozwiązania biznesowe, a w przyszłości planowane jest również wypracowanie narzędzi do mierzenia realnego wpływu podejmowanych działań przez firmy.

Przedstawiono również szereg mierzalnych, replikowalnych, skalowalnych i wpływowych rozwiązań. Odnośnie zmian klimatycznych przedstawiono między innymi koncepcje: **las jako magazyny CO₂, wychwytywanie i składowanie CO₂, elektryfikacja miast w kierunku zerowej emisji.**

COP19 – Proces trwa, ale do porozumienia bardzo daleka droga

Andrzej Kassenberg
Instytut na rzecz Ekorozwoju,
Koalicja Klimatyczna

Zmiany klimatu postępują i prognozy mówią, że bez zasadniczej redukcji gazów cieplarnianych pod koniec XXI wieku czeka nas wzrost temperatury najprawdopodobniej o 4°C w stosunku do okresu przedprzemysłowego.

Spowodowałoby to dalszy zasadniczy

wzrost ilości i nasilenia ekstremów pogodowych i poważne straty. Naukowo przyjęta granica bezpieczeństwa to 2°C, a dzisiaj jest już 0,9°C.

Spoleczność międzynarodowa, przedstawiciele 194 krajów, za pomocą Konwencji Klimatycznej podejmuje próby zapobieżenia tym skutkom. Kluczem do podejmowania decyzji są konferencje stron konwencji zwane z angielskiego COP. W dniach 11-23.11.2013 odbyło się 19 takie spotkanie w Warszawie. Po raz kolejny pokazało ono istotne rozbieżności pomiędzy jego uczestnikami: krajami bogatymi, gospodarkami szybko rozwijającymi się, krajami najbardziej narażonymi na skutki zmian, lobby paliw kopalnych czy przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego. Negocjacje w Warszawie miały doprowadzić do ustalenia tzw. mapy drogowej – drogi dojścia do nowego globalnego porozumienia w Paryżu w 2015. Niestety negocjacje były trudne i groziły fiaskiem. Doprowadzenie ich do końca było ważne, bo stworzyło płaszczyznę dla dalszych rozmów. Jednak przyjęte decyzje są słabe i ograniczają możliwości osiągnięcia końcowego porozumienia.

Nie podjęto zobowiązania co do dobrowolnego zgłoszenia przez poszczególne kraje wielkości redukcji gazów

cieplarnianych, a jedynie przyjęto słabsze stwierdzenie, że kraje przedstawią swój wkład w ochronę klimatu. Oznacza to, że państwa nie będą musiały przedstawić swoich celów redukcyjnych, a jedynie swój wkład w globalną politykę klimatyczną. Jednocześnie termin ogłoszenia tego przyjęto na marzec 2015. To bardzo późno, zgodnie z Konwencją roboczy tekst nowego porozumienia powinien być gotowy do maja 2015 r., na pół roku przed Szczytem w Paryżu. Zgłoszenie tego wcześniej, przed kolejnym Szczytem w 2014 w Peru, dałoby szanse na przeanalizowanie propozycji oraz wspólne zastanowienie się jak wypełnić lukę między dobrowolnym wkładem a potrzebami redukcji.

Nie osiągnięto także pełnego porozumienia w kwestiach finansowych. W roku 2009 kraje bogate obiecały pomoc krajom biednym w przeciwdziałaniu zmianom klimatu w wysokości 100 mld USD rocznie od roku 2020, poczynając od 10 mld USD rocznie w latach 2010-12. W Warszawie ten okres początkowy został przesunięty na lata 2013-19, dodano także założenie zebrania środków prywatnych o tej samej wielkości. Jednak zobowiązania w kwestiach finansowych są miękkie.

W Warszawie dokonano natomiast uzgodnień co do mechanizmu pomocy krajom szczególnie biednym w sytuacji strat i zniszczeń powodowanych ekstremami pogodowym (tzw. loss and damage). Poprawiono także rozwiązania dotyczące roli lasów w ochronie klimatu i zadeklarowano środki na ten cel.

Warszawa bardzo gościnie przyjęła uczestników COP19. Organizacja Szczytu była bez zarzutu. Jednak nie powinno to przesłaniać faktu, że końcowe rezultaty nie napawają optymizmem co do możliwości skutecznego przeciwdziałania największemu i najważniejszemu obecnie globalnemu zagrożeniu.

Beata Jacewska
Ministerstwo Środowiska

Za nami najważniejsze, światowe spotkanie dotyczące polityki klimatycznej i największa konferencja ONZ, jaka odbyła się w tym roku. Jednym z podstawowych sukcesów konferencji w Warszawie jest uzgodnienie mapy drogowej, czyli ustalenie tych wszystkich kroków,

które muszą zostać podjęte, abyśmy mogli w 2015 roku w Paryżu podpisać pierwsze w historii, prawdziwie globalne porozumienie o ochronie klimatu. Zgodnie z przyjętym harmonogramem – propozycje kluczowych elementów nowego porozumienia mają być gotowe na przyszłoroczny szczyt COP20 w Peru, a pierwszy tekst umowy do dalszych negocjacji do połowy 2015 roku. Strony powinny przedstawić propozycje działań na rzecz redukcji emisji, które zostaną zawarte w umowie, do końca marca 2015 roku.

Bardzo ważnym obszarem dyskusji podczas COP19/CMP9 było finansowanie polityki klimatycznej i działań adaptacyjnych. Za szczególne osiągnięciem uważam utworzenie Warszawskiego Międzynarodowego Mechanizmu Strat i Szkód (Loss and Damage). Jego zadanie to koordynacja działań dostosowawczych do zmian klimatu oraz tych związanych z likwidacją skutków gwałtownych zjawisk klimatycznych w krajach rozwijających się. O utworzenie mechanizmu kraje najbardziej narażone na zmiany klimatu zabiegały od momentu podpisania konwencji klimatycznej, czyli od ponad 20 lat. Podczas szczytu w Warszawie podjęliśmy także decyzje odnośnie dalszej mobilizacji środków finansowych. Ustaliliśmy, że na walkę ze zmianami klimatu państwa rozwinięte będą rocznie przeznaczać minimum 10 miliardów dolarów oraz mobilizować dalsze środki ze źródeł prywatnych w celu osiągnięcia

zadeklarowanego w Kopenhadze celu: 100 mld USD rocznie w roku 2020 przeznaczanych na działania na rzecz klimatu. Dzięki zabiegom polskiej prezydencji udało się także zachęcić kraje do zadeklarowania łącznie ponad 100 milionów dolarów wpłat na Fundusz Adaptacyjny. Z jego środków mają zostać sfinansowane działania adaptacyjne do już zachodzących zmian klimatu w 48 najbardziej zagrożonych państwach świata.

Aby ograniczyć degradację lasów tropikalnych, zawarliśmy porozumienie w sprawie tzw. Warszawskich Ram Mechanizmu REDD. Kraje rozwijające się, które zrezygnują lub ograniczą wyруб lasów, otrzymają wsparcie finansowe z krajów rozwiniętych. Środki na ten cel, w wysokości 280 milionów dolarów, zadeklarowały w Warszawie: USA, Norwegia i Wielka Brytania. Ten mechanizm to także szansa dla polskich firm, które mają znakomity know-how w prośrodowiskowych technologiach leśnych.

W wielu państwach jesteśmy postrzegani jako hamulec ambitnej, europejskiej polityki klimatycznej. Tymczasem Polska posiada znaczący dorobek dotyczący redukcji. W ciągu ostatnich 20 lat zredukowaliśmy emisję z pięciokrotną nadwyżką – o ponad 30% – przy jednoczesnym, dwukrotnym wzroście gospodarczym. Warto zaznaczyć, że nasze zobowiązania wynikające z Protokołu z Kioto wynosily 6%. Niejeden europejski kraj, uważający się za zielonego lidera, marzy o takich wynikach.

Wiele wyzwań związanych z polityką klimatyczną wciąż jeszcze przed nami. Przez kolejny rok, do szczytu COP20 w Peru, Polska będzie sprawowała prezydencję w ramach procesu negocjacji klimatycznych. Będziemy kontynuować prace nad nowym porozumieniem klimatycznym razem z kolegami z Ameryki Południowej i Francji, a społeczeństwo dalej zachęcać do działań na rzecz ochrony klimatu zgodnie z hasłem szczytu COP19/CMP9 – „I care”. Polsce zależy na niskoemisyjnej przyszłości świata. Udowodniliśmy to w Warszawie.

Czy zmiany klimatu to realny problem dla społeczeństwa?

Marcin Popkiewicz
ASPO (Association for the Study of Peak Oil & Gas), ZiemiaNaRozdrozu.pl, NaukaOKlimacie.pl

Od początku XX wieku średnia temperatura powierzchni Ziemi wzrosła o około 0,8°C. Jak stwierdzają zajmujący się badaniem klimatu naukowcy, **przyczyną ocieplenia jest rosnąca koncentracja gazów cieplarnianych w atmosferze.** Gazem mającym

największy udział w obserwowanym ociepleniu jest dwutlenek węgla (CO₂), pochodzący przede wszystkim ze spalania paliw kopalnych. Obecne stężenie CO₂ w atmosferze jest najwyższe od kilku, a może nawet kilkunastu milionów lat i szybko rośnie.

Obecne koszty gospodarcze zmiany klimatu

Obserwowane ocieplenie o 0,8°C z punktu widzenia całej gospodarki światowej nie jest jeszcze poważnym problemem, ale już jest problemem realnym. Jak pokazuje ostatni raport Banku Światowego⁸, straty spowodowane przez ekstremalne warunki pogodowe w ostatniej dekadzie wzrosły do 200 miliardów dolarów rocznie i wygląda na to, że w miarę narastania zmiany klimatu będą rosły dalej. Firma reasekuracyjna Munich-RE oszacowała, że sumaryczne straty spowodowane przez katastrofy w latach 1980-2012 wyniosły **3 800 miliardów dolarów**, z czego 74% zostało przypisane ekstremalnemu warunkom pogodowym⁹.

Straty te nie są oczywiście rozłożone równomiernie. Pomimo że związane z pogodą katastrofy naturalne mogą dotknąć wszystkie kraje, występowanie najbardziej poważnych strat ekonomicznych i ludzkich ma i będzie mieć miejsce w biednych krajach rozwijających się, szczególnie w Azji i Afryce, podatnych na powodzie, susze oraz ekstremalne zmiany temperatur. Wiele z tych krajów już teraz balansuje na krawędzi kryzysu żywnościowego i humanitarnego (lub nawet ją przekroczyło), a zmiana klimatu, zagrażając bezpieczeństwu żywnościowemu i stając się źródłem kryzysu, może spowodować destabilizację całych regionów świata. Nic dziwnego więc, że staje się ona centralnym punktem zainteresowania ośrodków planowania strategicznego, od Światowego Forum Ekonomicznego¹⁰, przez CIA¹¹, po Pentagon¹².

Nam, mieszkańcom Polski, wydaje się, że zmiana klimatu nas nie dotyczy. To do pewnego stopnia prawda, że Polska leży w regionie, w którym ocieplenie klimatu i związane z tym zmiany pogodowe nie są wyraźnie dostrzegane i nie mają jednoznacznie negatywnych konsekwencji. Ciepłe zimy będą odpowiadać większości Polaków: spadną rachunki za ogrzewanie i wydłuży się okres wegetacyjny roślin. Jednak, jak pokazuje ostatnio opublikowana przez Ministerstwo Środowiska analiza „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”¹³, koszty zmiany klimatu już są widoczne i rosną:

„... łączne straty spowodowane przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne w Polsce w latach 2001-2011 wynoszą około **90 mld zł**. [...] W przypadku niepodjęcia działań w przyszłości, prawdopodobną konsekwencją byłyby straty szacowane na

¹⁰ Więcej: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalRisks_Report_2013.pdf

¹¹ Więcej: http://www.nap.edu/catalog.php?record_id=14682

¹² Więcej: <http://www.defense.gov/qdr/QDR%20as%20of%2029JAN10%201600.pdf>

¹³ Więcej: http://www.mos.gov.pl/g2/big/2013_03/e436258f57966ff3703b-84123f642e81.pdf

⁷ Artykuł w całości ukazuje się na: odpowiedzialnybiznes.pl

⁸ Więcej: http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/SDN/Full_Report_Building_Resilience_Integrating_Climate_Disaster_Risk_Development.pdf

⁹ Ibid.

poziomie około 86 mld zł w latach 2011-2020, a nawet 119 mld zł w latach 2021-2030.”

Pomimo rosnących kosztów zmieniającego się klimatu, w skali gospodarki (PKB Polski to około 1500 mld złotych rocznie) pozostają one wciąż umiarkowane i plasują się, zarówno z punktu widzenia rządu, jak i biznesu oraz społeczeństwa, dość daleko na liście problemów.

Droga do przyszłości

Jeśli więc jako ludzkość uznamy, że koszty zmiany klimatu i adaptacji będą mniejsze niż koszty ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, paliwa kopalne przez kolejne dekady będą naszym głównym źródłem energii. Jakie będą konsekwencje wyboru tej drogi? Doświadczymy drastycznego przesuwania się stref klimatycznych, całego wachlarza ekstremalnych zjawisk pogodowych, zakwaszenia i odtleniania oceanów, rozpadu wiecznej zmarzliny i oceanicznych hydratów metanu. Wszystko to można krótko podsumować jako szóste wielkie wymieranie w historii Ziemi, być może mogące równać się z tym z przełomu Permu i Triasu, podczas którego wymarło ponad 90% gatunków.

Pomimo potencjalnie katastrofalnych długoterminowych konsekwencji zmiana klimatu to temat bardzo niewygodny. Brak wyceny odległych w czasie kosztów środowiskowych przez wolny rynek stanowi jedną z jego wielkich słabości. Przyjęcie do wiadomości zagrożenia zmianą klimatu oznacza przyznanie, że wolny rynek nie jest idealny – co dla wielu ludzi i organizacji jest fundamentem ich światopoglądu. Ograniczenie wzrostu temperatury do prognozy $+2^{\circ}\text{C}$, za którym czeka nas rozpad wiecznej zmarzliny i destabilizacja pokładów oceanicznych hydratów metanu, oznacza ponadto konieczność pozostawienia pod ziemią $\frac{3}{4}$ rezerw paliw kopalnych, co dla będących właścicielami złóż koncernów (lub krajów działających jak koncerny naftowe/węglowe, takich jak Arabia Saudyjska czy Rosja) jest trudne do przetknięcia.

Dużo łatwiej jest zanegować zmianę klimatu. I wielu ludzi, organizacji, a nawet władz państwowych tak robi.

2°C – o tyle może wzrosnąć przeciętna temperatura na Ziemi w stosunku do okresu sprzed rewolucji przemysłowej. Aby to osiągnąć państwa powinny ograniczyć emisję CO_2 o 25-40% oraz **pozostawić pod ziemią $\frac{3}{4}$ rezerw paliw kopalnych.**

Dlaczego temat klimatu jest ważny dla biznesu?

Marta Krawcewicz
Forum Odpowiedzialnego Biznesu

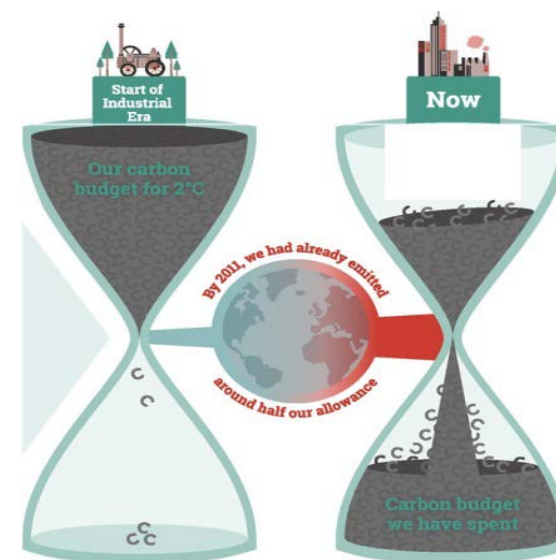
Po raz pierwszy do rozmów podczas szczytu klimatycznego został zaproszony biznes. W końcu, bo to przede wszystkim biznes będzie musiał w praktyce wdrażać decyzje polityczne, zmagać się ze skutkami zmian klimatycznych i ponosić koszty redukcji emisji CO_2 .

Jest wiele rodzajów ryzyka, których firmy mogą uniknąć jeżeli już w tej chwili będą starały się ograniczyć emisję CO_2 :

1. **Ryzyko inwestycyjne** – szczególnie dla firm wydobywczych i paliwowych. Jeżeli w 2015 roku, podczas COP21, dojdzie do podpisania ambitnego porozumienia ograniczającego emisję CO_2 , którego celem będzie nieprzekroczenie wzrostu temperatury na Ziemi o więcej niż 2°C w stosunku do okresu sprzed rewolucji przemysłowej, firmy będą zmuszone zrezygnować z wydobywania 60-80% swoich rezerw kopalnych¹⁴. Spowoduje to problemy z dotarciem do

¹⁴ „The guide to Climate Change Investment & Divestment”, Blue & Green Tomorrow, więcej: http://blueandgreentomorrow.com/wp-content/uploads/2013/06/BGT-Guide-to-Climate-Change-10MB_1.pdf

węgla czy ropy dla firm produkcyjnych. Poniższy rysunek przedstawia ile już wyemitowaliśmy CO_2 i ile jeszcze możemy wyemitować.

ŹRÓDŁO: CLIMATE CHANGE: ACTION, TRENDS AND IMPLICATIONS FOR BUSINESS THE IPCC'S FIFTH ASSESSMENT REPORT, WORKING GROUP 1 UNIVERSITY OF CAMBRIDGE¹⁵

2. **Ryzyko wizerunkowe** – niedawno opublikowany „Brunatny ranking banków” zarzącał bankom inwestowanie w rozwój rynku węgla brunatnego. Ucierpiła na tym reputacja wymienionych banków. Banki na początek, czy jednak za moment nie będą brane pod lupę inne branże i wytykane kolejne firmy związane z paliwami kopalnymi?
3. **Ryzyko prawne** – jeżeli w 2015 roku zostanie zawarte porozumienie znacząco ograniczające emisję dwutlenku węgla, także dla firm będzie to oznaczało ograniczenia

¹⁵ Publikacja do pobrania: http://www.google.com/url?q=http%3A%2F%2Fwww.cpsl.cam.ac.uk%2FResources%2F%2Fmedia%2FFiles%2FResources%2FIPCC%2FIPCC_Climate_Change_Action_Trends_and_Implications%2520_for_Business_WG1_web_version.ashx&sa=D&sntz=1&usg=AFQjCNHVzaho-USfaekjnNrHYnPyLosxA

i płatności za emisję CO₂. Jeżeli już w tej chwili dostosują swoją technologię w taki sposób, aby emitować mniej, wcześniej spełnią wymogi przyszłego prawa.

4. Ryzyko kosztowe – ostatnie, choć chyba najbardziej oczywiste – koszty węgla i ropy będą rosły, oparcie swojej działalności na odnawialnych źródłach energii w tej chwili może spowodować wzrost kosztów, ale w przyszłości na pewno przyczyni się do ich ograniczenia.

W chwili obecnej zmiana modelu biznesowego na taki, który oparty będzie o odnawialne źródła energii może wydawać się dla wielu przedsiębiorców zbyt drogą inwestycją. W dłuższej perspektywie jednak, biorąc pod uwagę wszystkie wymienione powyżej zagrożenia, będzie to inwestycja opłacalna, dlatego warto, aby firmy już teraz proaktywnie podeszły do tematu odpowiedzialności za swój wpływ na środowisko.

Co stoi na przeszkodzie wdrażania odnawialnych źródeł energii?

Anna Czajkowska
Bloomberg New Energy Finance

W jednym zdaniu, na przeszkodzie OZE stoi brak regulacji prawnych. Nie mówimy tutaj koniecznie o wysokości wsparcia dla poszczególnych technologii, ale wyłącznie o przejrzystych ramach prawnych. Ponad dwuletnie prace rządu nad projektem ustawy

o odnawialnych źródłach energii wciąż nie przyniosły efektu, a ostatni jej projekt wyrzucił wszystkie poprzednie propozycje do góry nogami. W międzyczasie, wielu inwestorów opuściło kraj, a ci wytrwali, którzy zostali, tamią sobie głowy – i modele finansowe – nad tym jak ten rynek będzie wyglądał za 12 miesięcy.

Nie należy się rządowi dziwić, że próbuje uniknąć cykli „boom and bust”, jakie widzieliśmy w Hiszpanii czy Rumunii, ani że chce ograniczyć koszt wspierania OZE do minimum. Zaskakujące jest jednak to, że przy powtarzanej retoryce o rozwiązaniach rynkowych i wzmocnieniu konkurencji, w sektorze energetycznym idziemy dokładnie w przeciwnym kierunku. Rząd próbuje regulować już nie tylko ilość i cenę energii odnawialnej, ale też wiele aspektów „tradycyjnego” sektora energetycznego (historia rozbudowy elektrowni Opolo jest tutaj tylko jednym z przykładów).

Tutaj znów nie jesteśmy wyjątkiem – prawda jest taka, że wiele rządów krajów europejskich zmienia swoje podejście do zliberalizowanego rynku energetycznego. Można to jednak robić zgrabnie i przejrzysto – otwarcie konsultując te prace z zainteresowanymi stronami – a można na te konsultacje przeznaczyć dwa tygodnie, jak w przypadku ostatniego projektu ustawy o OZE. To nie jest krytyka proponowanych rozwiązań, a raczej stylu polityki – sam system aukcyjny, proponowany obecnie przez Ministerstwo Gospodarki, może się w Polsce sprawdzić. Jednak diabeł tkwi w szczegółach i z pozytywnymi ocenami tego rozwiązania na razie należy się wstrzymać.

Priorytety rządu wydają się być jasne: bezpieczeństwo energetyczne i niski koszt energii ponad wszystko. A już na pewno ponad troskę o klimat. Jest to jakaś strategia na politykę energetyczną i być może taka strategia jest lepsza niż żadna. Jednak jest to strategia „va banque” i będzie zależała od sukcesu jednej technologii – węgla. Wysokie ceny emisji – choć dziś wielu wydają się nieprawdopodobne – dość solidnie by tej strategii zaszkodziły. Większa otwartość na nowe rozwiązania – w praktyce, a nie tylko na papierze – na pewno by Polsce nie zaszkodziła, a mogłaby zadziałać jak bufor, w razie radykalnych zmian, na które rząd może nie mieć wpływu.

7,8%
udział OZE w Polsce

15%
cel do 2020 roku

— DOBRA PRAKTYKA

FORTUM POWER AND HEAT POLSKA:

Marzena Karpińska
Fortum Power and Heat Polska

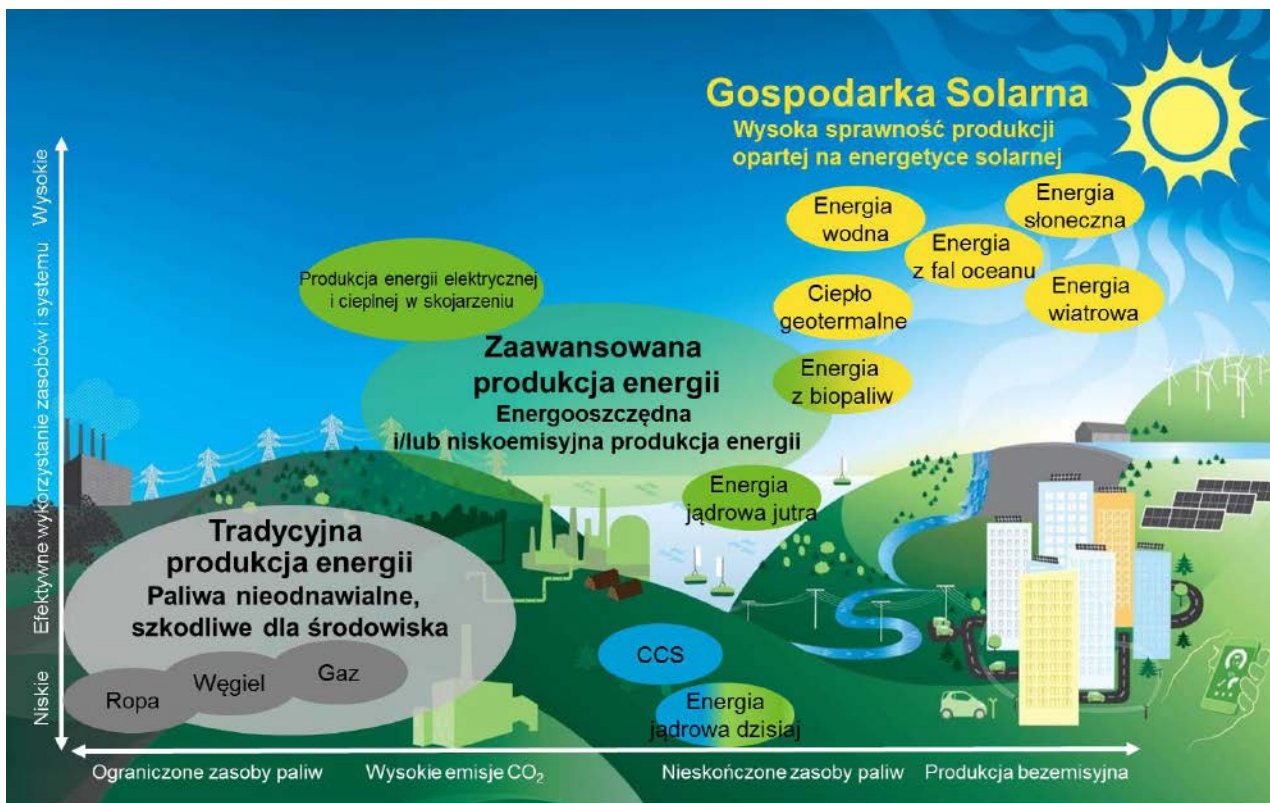
Działalność firm z sektora energetycznego wiąże się nieodzownie z ingerencją w środowisko naturalne i klimat, w związku z tym ich zaangażowanie w działania zapobiegawcze czy łagodzące zmiany klimatu jest pożądane. W dążeniu do

długoterminowej stabilności oznaczającej zagwarantowanie niezawodności dostaw energii, europejskie firmy energetyczne, w tym Fortum, zobowiązały się do redukcji emisji CO₂ o 80-95% do roku 2050. Oznacza to, że sektor energetyczny stanie się praktycznie całkowicie bezemisyjny.

Osiągnięcie wyznaczonych celów klimatycznych będzie możliwe wtedy, kiedy technologie niskoemisyjne będą konkurencyjne cenowo i ulegnie poprawie efektywność procesu produkcji energii. Światowe zapotrzebowanie na energię ciągle rośnie, co w obliczu wyczerpywalnych zasobów naturalnych, intensyfikuje działania w kierunku nowych rozwiązań. Pojawia się szansa na rozwój nowoczesnych technologii zwiększających efektywność produkcji energii, jak również na ograniczenie działań ingerujących w środowisko naturalne i wywołujących niekorzystne zmiany klimatyczne.

Fortum ma ambicję stać się prekursorem nowego systemu energetycznego przyszłości – Gospodarki Solarnej. Wizja ta zakłada stopniowe odchodzenie od tradycyjnej produkcji energii, którą charakteryzuje mało efektywne wykorzystanie paliw nieodnawialnych, do bezemisyjnej produkcji energii pochodzącej bezpośrednio lub pośrednio ze słońca tj.

wykorzystującej energię słoneczną, wodną, wiatrową, ciepło geotermalne, energię z fal czy biopaliwa. W nowym systemie wyprodukowana energia będzie nie tylko czystsza i efektywniej wykorzystywana w oparciu o konkretne zapotrzebowanie, ale też będzie mogła być w razie potrzeby odsprzedawana przez odbiorcę do sieci za pośrednictwem tzw. sieci inteligentnych.

Copyright © Fortum Corporation

Wszystkie prawa zastrzeżone przez Fortum Corporation i wszystko na tym slajdzie jest uważane za wyłączną własność Fortum Corporation i niczego, na tym slajdzie lub w jakimkolwiek innym miejscu nie należy traktować jako udzielenia lub przyznania jakichkolwiek praw, a w szczególności prawa do własności intelektualnej.

ŹRÓDŁA, KOMENTARZE I PRZYDATNE LINKI

GŁÓWNE ŹRÓDŁA I DOKUMENTY

Oficjalna strona COP	Ministerstwo Środowiska	http://www.cop19.gov.pl/home
Action2020 business solutions for sustainability	Film promujący Action 2020	http://www.youtube.com/watch?v=TOe-3wKmgZk
Banking on Coal – Undermining our Climate (brunatny ranking banków)	BankTrack, CEE Bankwatch Network and Polska Zielona Sieć	http://www.banktrack.org/download/banking_on_coal/banking_on_coal_4_67_6.pdf
Opinie zrzeszenia 23 organizacji pozarządowych zaangażowanych w działania na rzecz klimatu	Koalicja Klimatyczna	http://www.koalicjaklimatyczna.org/
Popularno-naukowy portal z faktami nt zmian klimatu	Nauka o klimacie	http://naukaoklimacie.pl/
Podsumowanie COP19	Ministerstwo Środowiska	http://www.mos.gov.pl/artukul/7_aktualnosci/21717_szczyt_klimatyczny_cop19_cmp9_w_pigulce.html
„The Guide to Climate Change 2013” - Raport na temat zmian klimatu	Blue&Green Tomorrow	http://blueandgreentomorrow.com/reports/the-guide-to-climate-change-2013/
„COP19: the UN's climate talks proved to be just another cop out” – Artykuł komentujący COP19	The Guardian	http://www.theguardian.com/sustainable-business/cop19-un-climate-talks-another-cop-out
„Forest certification: REDD – Sophisticated carbon offsetting” – Artykuł na temat systemu REDD	Ethical Corporation	http://www.ethicalcorp.com/environment/climate-change-and-forestry-analysis-redd-new-green
„CDP Global 500 Climate Change Report” – Raport CDP oraz PwC przedstawiający ocenę zwiększania zaangażowania globalnych korporacji w zakresie zmian klimatycznych	Carbon Disclosure Project	http://odpowiedzialnybiznes.pl/pl/praktyka-csr/aktualnosci/jak-osiagnac-wzrost-gospodarczy,-nie-zwiekszajac-emisji-,7266.html
Climate Vulnerability Monitor (Monitor Wrażliwości Klimatu) Raport ukazujący skutki zmian klimatu dla najbardziej zagrożonych państw świata.	DARA	http://daraint.org/wp-content/uploads/2012/09/CVM2ndEd-FrontMatter.pdf
„DISCLOSING CLIMATE RISKS & OPPORTUNITIES IN SEC FILINGS” – Przewodnik dla firm z zakresie raportowania kwestii związanych ze zmianami klimatu	Jim Coburn Sean H. Donahue Suriya Jayanti	http://odpowiedzialnybiznes.pl/pl/praktyka-csr/aktualnosci/raportowanie-na-temat-zmian-klimatu-%E2%80%93-przewodnik-dla-firm,4446.html

OPRACOWANIE ANALIZY:
Marta Krawcewicz (FOB)

Analizy tematyczne Forum Odpowiedzialnego Biznesu to cyklicznie wydawane dokumenty, których celem jest dostarczenie podstawowych informacji naabrany temat w zwięzłej i przystępnej formie oraz przedstawienie różnych punktów widzenia, które pojawiają się w dyskusie publicznym. Analiza wskazuje również, dlaczego dany temat może być istotny dla przedsiębiorstw oraz na jakie aspekty powinny one zwrócić uwagę w kontekście realizacji ich strategii CSR.

Forum Odpowiedzialnego Biznesu jest najstarszą i największą organizacją pozarządową w Polsce, która zajmuje się koncepcją społecznej odpowiedzialności biznesu w kompleksowy sposób. Forum to organizacja typu think-and-do-tank, będąca rzecznikiem prowadzenia biznesu w sposób odpowiedzialny, czyli biorący pod uwagę wpływ przedsiębiorstwa na środowisko i społeczeństwo.

KONTAKT:
Forum Odpowiedzialnego Biznesu,
e-mail: biuro@fob.org.pl,
tel. 22 627 18 71
www.odpowiedzialnybiznes.pl